

Міністерство освіти і науки України

Об'єднання зусиль в галузі управління децентралізованою професійно-технічною освітою (ПТО) в Україні: стимул для дій

Затвердження Зеленої книги

Київ, 6 грудня 2016 року

Концептуальна записка та проект порядку денного

1. Довідкова інформація: проект ЄФО та Міністерства освіти і науки (МОН) України щодо децентралізації системи професійно-технічної освіти

Угода про асоціацію між ЄС та Україною (2014 року), окрім інших напрямів співпраці, містить зобов'язання обох сторін щодо об'єднання зусиль та розробки спільних заходів з метою сприяння країні у формуванні сучасної системи професійно-технічної освіти (ПТО), яка зможе відповідати потребам економіки, що розвивається. В рамках цієї політичної програми новий Закон України «Про освіту» (ухвалення якого очікується) та проект Закону України «Про професійну освіту» можуть стати рушійною силою для створення оновленого бачення системи ПТО в країні. Обидва компоненти нормативно-правової бази необхідно вбудувати в поточний процес децентралізації державного управління, що передбачає визначення передання значного обсягу повноважень від загальнодержавного до регіонального та місцевого рівнів, а також до рівня навчальних закладів ⁽¹⁾.

У зв'язку з цим ЄФО та Міністерство освіти і науки (МОН) України, після консультацій з іншими зацікавленими сторонами системи ПТО, домовилися про запуск *пілотного* заходу, який охоплює п'ять регіонів України (місто Київ, Вінницька, Львівська, Рівненська та Дніпропетровська області) та передбачає спільну роботу над вирішенням основних задач та питань управління системою ПТО в контексті децентралізації. Стратегічна роль системи ПТО у сприянні соціально-економічному та регіональному розвитку країни є надзвичайно важливою. Такий стратегічний підхід було вчасно узгоджено з процесами реформування законодавчої сфери, що відбуваються як у секторі загальної освіти, так і в секторі ПТО.

Основними цілями проекту ЄФО та МОН є такі:

- сприяння розвитку структурованого спільного політичного діалогу стосовно ключових питань реалізації процесу децентралізації системи ПТО в Україні, через налагодження ефективної співпраці між ключовими загальнонаціональними зацікавленими сторонами та регіональними колегіальними органами управління;
- формування загального ноу-хау через *практичне навчання* залучених зацікавлених сторін загальнонаціонального, регіонального, місцевого рівня, а також на рівні навчальних закладів ПТО, з питань ефективного багаторівневого управління системою ПТО України;
- розробка *Зеленої книги (документу)*, що міститиме рекомендації щодо процесу децентралізації системи ПТО України у світлі обох законів «Про освіту» та «Про професійну освіту», сприяння формуванню відповідної,

⁽¹⁾ Див. проектний документ ЄФО «Об'єднання зусиль в галузі управління децентралізованою системою ПТО в Україні. Стимул для дій».

інклюзивної та інноваційної системи ПТО для належного соціально-економічного та регіонального розвитку країни;

- поширення результатів консультацій серед усіх відповідних міжнародних, національних, регіональних та місцевих зацікавлених сторін, що беруть участь у розвитку системи ПТО в Україні.

Захід базується на чотирьох ключових тематичних питаннях, які включено до процесів зазначеного поточного реформування законодавчої політики та впровадження децентралізації системи ПТО. Такими питаннями є наступні:

- (a)** Підходи багаторівневого управління та партнерства в системі ПТО: якою є модель децентралізації та якими є ролі та функції зацікавлених сторін системи ПТО в Україні?
- (b)** Раціоналізація та оптимізація мереж та системи навчання ПТО.
- (c)** Модель (моделі) фінансування для навчальних закладів ПТО: управління, фінансування та автономія.
- (d)** Сприяння формуванню реалістичної моделі державно-приватного партнерства в галузі ПТО України.

В рамках таких тематичних напрямів викладено та систематизовано питання фінансування та фондування системи ПТО, формування моделей соціальних партнерств в секторі ПТО, а також створення інструментів моніторингу й оцінювання для управління та налагодження належних процесів розробки політики в галузі ПТО в умовах децентралізації.

Окрім того, Туринський процес – 2016 ЄФО забезпечує унікальну можливість надати докази та фактичні дані щодо поточної ситуації в галузі політики та систем ПТО у 25 областях України. Цей інтерактивний процес забезпечує створення надійної платформи для формування політичного діалогу між українськими регіонами, а також дозволяє визначити на регіональному рівні оновлену низку задач, які постали у сфері регіонального управління та розвитку системи ПТО. Таким чином, існує чіткий стимул для формування спільного бачення стосовно ефективного забезпечення належного багаторівневого управління в секторі ПТО, що могло би допомогти налагодити ефективний діалог та сприяти запровадженню координаційних механізмів з метою підтримки процесів розробки політики в галузі ПТО в умовах децентралізації. Відповідно до досвіду ЄФО такий підхід міг би посприяти, з-поміж інших переваг, підвищенню рівня обізнаності відповідних учасників процесу стосовно налагодження та розвитку ефективної співпраці між державними та приватними гравцями як на вертикальному, так і на горизонтальному рівні.

Отже, політичний діалог стосовно поточних і майбутніх можливостей та опцій в галузі ухвалення рішень щодо ПТО має більше фокусуватися на структурі задач та викликів у сфері децентралізації системи ПТО. У зв'язку з цим, у деяких висновках регіональних звітів щодо Туринського процесу (ЄФО, 2016) йдеться про те, що розробники політики ПТО, та зокрема учасники системи ПТО на регіональному рівні, стикаються з багатьма дилемами стосовно трансформації системи ПТО як рушійної сили для підтримки соціально-економічного розвитку регіонів. Такі проблеми загострилися у 2016 році, наприклад стосовно питання змін у фінансуванні для навчальних закладів ПТО в умовах економічної кризи ⁽²⁾.

2. Захід ЄФО та МОН, присвячений питанням Зеленої книги: основні питання, цілі та робочий порядок денний

Оскільки проект було запущено в рамках заходу, присвяченому Туринському процесу, який проходив у Києві 6-7 квітня 2016 року, ЄФО, у співпраці з МОН, вдалося досягнути значного прогресу стосовно підвищення рівня обізнаності як на загальнонаціональному (*мережа управління системою ПТО*), так і на регіональному рівні. До таких успіхів також належить запровадження семи (7) фокус-груп у п'яти (5) пілотних регіонах за п'ятьма (5) обраними тематичними напрямками. Такими тематичними напрямками є наступні: законодавство в галузі ПТО; оптимізація мережі ПТО; державно-приватні партнерства в секторі ПТО; управління навчальними закладами ПТО та їхня автономія, а також державне замовлення в порівнянні з регіональним.

⁽²⁾ ЄФО. Туринський процес-2016. Україна: Резюме регіональних звітів (публікація очікується).

На додаток до вищезазначеного, було підготовлено *Початковий звіт*, в якому докладно окреслено основні задачі та виклики, що постали в галузі ПТО в контексті реформ, які стосуються децентралізації системи ПТО. Цей звіт, результати обговорень фокус-груп та результати Туринського процесу-2016, з-поміж іншого, є ключовими інформаційними джерелами для підготовки (проекту) Зеленої книги щодо децентралізації системи ПТО в Україні. Основна мета Зеленої книги полягає в наступному:

- *Структурування політичних рекомендацій стосовно подальшого політичного діалогу та реалізації процесу децентралізації системи ПТО в Україні у світлі обох законів «Про освіту» та «Про професійну освіту», сприяння формуванню відповідної, інклюзивної та інноваційної системи ПТО для належного соціально-економічного та регіонального розвитку країни.*

Стратегічними цілями Зеленої книги є такі:

- надання аналітичної інформації стосовно подальшого політичного діалогу, варіантів політики та навчання політиці (ознайомлення з політикою) з метою формування далекоглядного підходу/бачення щодо управління політикою децентралізації в Україні, який/яке необхідно поширити серед зацікавлених сторін в секторі ПТО на загальнодержавному/центральному та регіональному рівні;
- сприяння в підвищенні рівня обізнаності на національному, регіональному, європейському та міжнародному рівнях стосовно нагальних питань української системи ПТО з метою подальшого посилення статусу сектору ПТО в країні;
- виконання ролі основного орієнтиру у формуванні політичної програми щодо децентралізації системи ПТО в країні.

Таким чином, Зелена книга надасть ключові стратегічні рішення щодо реалізації процесу децентралізації системи ПТО в Україні (на 2017-2020 рр.), які мають бути попередньо обговореними перед їх впровадженням українськими реформаторами. Для кожного стратегічного рішення буде сформульовано потенційні варіанти політичних заходів з метою окреслення переваг та недоліків кожного такого варіанту. В підсумку варто зазначити, що Зелена книга спрямована на визначення потенційних стратегічних рішень стосовно поточної кризи в галузі ПТО, пропонуючи варіанти відкритої політики та окреслюючи можливості навчання політиці (ознайомлення з політикою) для українських реформаторів (наприклад, осіб, що є відповідальними за ухвалення рішень, та експертів).

КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ ТА ЦІЛІ ЗАХОДУ

Відповідно до вищенаведеної довідкової інформації, основною метою заходу ЄФО та МОН є презентація, обговорення та зібрання коментарів і пропозицій від усіх інституцій, що займаються питаннями ПТО, та інших зацікавлених сторін, що беруть участь у підготовці фінальної версії Зеленого документу МОН та ЄФО. Спеціальними цілями заходу є такі:

- обговорення та погодження коментарів та пропозицій щодо (першого) проекту Зеленої книги ЄФО та МОН з метою вдосконалення змісту документу для підготовки його фінальної версії;
- обговорення найкращих варіантів поширення Зеленої книги серед зацікавлених сторін з метою формування загального розуміння та досягнення консенсусу стосовно основних висновків щодо децентралізації системи ПТО України.

Учасниками заходу стануть розробники політики в галузі ПТО (в тому числі соціальні партнери) на загальнодержавному та регіональному рівнях, представники регіональних управлінь з питань освіти та регіональних рад з питань ПТО, передбачених проектом Закону України «Про професійну освіту», а також керівники деяких навчальних закладів ПТО та експерти ЄФО.

ПРОЕКТ ПОРЯДКУ ДЕННОГО

Зала засідань Вченої ради Київського національного університету імені Тараса Шевченка
3-й поверх, вул. Володимирська, 60, м.Київ

09:00 – 09:30	Реєстрація учасників
09:30 – 09:50	Привітальні та вступні промови <i>Павло Хобзей, Заступник Міністра освіти і науки України (підлягає підтвердженню)</i> <i>Леонід Губерський, Ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка (підлягає підтвердженню)</i> <i>Маркку Марккула, Президент Європейського комітету регіонів (підлягає підтвердженню)</i> <i>Представництво Європейського Союзу в Україні</i> <i>Маргарета Ніколовська, керівник програм Європейського фонду освіти в Україні</i>
09:50 – 11:30	Вступ: презентація Зеленої книги Зміни в системі ПТО України в контексті децентралізації <i>Микола Кучинський, директор департаменту професійної освіти, Міністерство освіти і науки України</i> Запитання Об'єднання зусиль в галузі вдосконалення системи ПТО України та презентація Зеленої книги <i>Сірія Тауреллі, керівник стратегічного проекту ЄФО з розвитку навичок та управління в системі ПОН</i> <i>Хосе Мануель Гальвін Аррібас, спеціаліст ЄФО з питань управління та навчання впродовж життя</i> <i>Патрік Крехан, міжнародний експерт</i> Запитання
11:30 – 11:50	<i>Перерва на каву</i>
11:50 – 13:15	Висловлення думок: коментарі та пропозиції щодо Зеленої книги <i>Національні та регіональні установи, що займаються питаннями ПТО, та інші зацікавлені сторони (5-хв. доповідь кожної зі сторін)</i> Міністерство освіти і науки, Міністерство соціальної політики, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерство фінансів України, обласні управління освіти (обласні Ради с питань ПТО), Федерація роботодавців України, Асоціація міст України, Державна служба зайнятості, Федерація металургів України, Інститут демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України
13:15 – 14:00	<i>Обід</i>

14:00 – 15:10	Робочі групи з ключових тематичних напрямів: <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Підходи багаторівневого управління та партнерства в системі ПТО: якою є модель децентралізації та якими є ролі та функції зацікавлених сторін системи ПТО в Україні?</i> <i>2. Раціоналізація та оптимізація мереж та системи навчання ПТО</i> <i>3. Модель (моделі) фінансування для навчальних закладів ПТО: управління, фінансування та автономія</i> <i>4. Сприяння формуванню реалістичної моделі державно-приватного партнерства в галузі ПТО України</i> <i>5. Сприяння Туринського процесу у здійсненні моніторингу управління системою ПТО на регіональному рівні</i>
15:10 – 15:30	Доповіді робочих груп Підбиття підсумків та закриття <i>Міністерство освіти і науки України</i> <i>Маргарета Ніколовська, керівник програм Європейського фонду освіти в Україні</i>